

Universitätsbibliothek Wuppertal

Iulianu Autokratoros Ta Sōzomena, Kai Tu En Agiois Kyrillu Archiepiskopu Alexandreias Pros Ta Tu En Atheois Iulianu Logoi Deka

Julian <Römisches Reich, Kaiser>

Lipsiae, Anno MDCXCVI.

Ad Themistium

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1694](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1694)

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

ΘΕΜΙΣΤΙΩ ΦΙΛΟΣΟΦΩ.

JULIANI IMP.

AD THEMISTIVM

PHILOSOPHV. M.

Hæc non Oratio, sed Epistola est. Sed quod longior, quam

QUIDEM ut eam, quam de A me concepisti, spem ratam faciam, id quod ad me scribis vehementer exopto. Sed vereor ut assequi possim: quoniam quidem majus est quam pro meis viribus, quod cum cæteris de me, tum tibi ipsi polliceris. Ac cum jamdudum mihi cum Alexandro, atque Marco, aut si quis alius excellenti quadam virtute fuit, susceptum certamen crederem; horror quidam animum meum & incredibilis timor pervaserat, ne & ab illius fortitudine plurimum abessem, & perfectæ alterius absolutæque virtuti ne minima quidem ex parte responderem. Ad hæc igitur intuens in otio vivendum mihi esse decreveram: & Atticorum narrationum cum libenter ipse memineram, tum vobis amicis meis accinere cupiebam: quemadmodum ii, qui graviora per vias onera gestant, molestiam istam allevare student. Tu vero recenti epistola tua majorem mihi metum illum fecisti, ac longe difficilius certamen propositum esse mihi significasti: cum ita dixisti, eo me loco constitutum a Deo videri, in quo Hercules antea & Bacchus fuissent, qui una philosophabantur & regnabant, ac terram universam & mare ab omni, quæ quidem

ΕΓΩ σοι βεβαιῶσαι μὲν, pro Epistola modo, hic inter Orationes adscripta est.
 ὡς περ ἐν γράφεις, τὰς ἐλπίδας καὶ σφόδρα εὐχομαι· δέδοικα δὲ μὴ διαμάρτω μείζον ἔσης ὑποσχέσεως, ἣν ὑπὲρ ἐμῶ πρὸς ἐστὲ τὰς ἄλλας ἅπαντας, καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς ἑαυτὸν ποιῆ. καὶ μοι πάλα μὲν οἰομένῳ πρὸς τε τὸ Ἀλέξανδρον, καὶ τὸ Μάρκον, καὶ εἰ τις ἄλλῃ γέγονεν ἀρετῇ διαφέρων, εἶναι τὴν ἀμίλλαν, Φρίκη τις προσείη, ἢ δέος θαυμαστὸν, μὴ τὸ μὲν ἀπολείπεσθαι παντελῶς τῆς ἀνδρείας δόξῳ· τὸ δὲ τῆς τελείας ἀρετῆς ἐδὲ ἐπὶ ὀλίγον ἀφικωμαί. Εἰς ταῦτα ἀφορῶν, ἀνεπειθόμην τὴν σχολὴν ἐπαμείν· καὶ τῶν Ἀττικῶν διηγημάτων αὐτὸς τε ἠδέως ἐμεινήμην, ἢ τοῖς φίλοις ὑμῶν προσάδειν ἤξιον· ὡς περ οἱ τὰ βαρῆα φορτία φέροντες ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐπιμαρτίζουσι αὐτοῖς τὴν ταλαιπωρίαν· Σὺ δὲ μοι νῦν μείζον ἐποίησας διὰ τῆς ἐναγχῶ ἐπιστολῆς τὸ δέ, καὶ τὸ ἀγῶνα τῷ παντὶ χαλεπώτερον ἔδειξας· ἐν ταύτῃ παρὰ τὸ θεῶν τελέχθαι με τῇ μερίδι λέγων, ἐν ἣ πρώτερον Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος ἐγένεσθην, φιλοσοφῶντες ὁμῶ καὶ βασιλεύοντες, καὶ πᾶσαν σχεδὸν τῆς ἐπιπολα-

πιπολαζέσης κακίας ανακαθαρόμε-
νοι γῆν τε καὶ θάλασσαν. Κε-
λεύεις δὲ πᾶσαν ἀποσεισάμενον
σχολῆς ἐννοίαν ἢ ῥασώην, σκοπεῖν
ὅπως τῆς ὑποθέσεως ἀξίως ἀγωνι-
μεθα. εἶτα ἐπ' ἀδλοῖς τῶν νομοθετῶν
μ. 262. ἀπάντων μέμνησαι, Σόλων, Πιττα-
κῆ, Λυκούργου καὶ τῶν ἀπάντων
μείζονα χρεῖναι παρ' ἡμῶν λέγεις τῆς
ἀνθρώπου ἐν δίκῃ νῦν περιμένειν.
Τῆτοις ἐγὼ τοῖς λόγοις ἐντυχῶν
ἐξεπλάγην μικρῶ· σοὶ μὲν γὰρ ὑπε-
λάμβανον ἑδαμῶς θεμιτὸν κολακεύ-
ειν ἢ ψεύδεσθαι· ἐμαυτῶ δὲ συνειδώς,
Φύσεως μὲν ἕνεκα, διαφέρειν ἑδὲν,
ἔτε ἐξ ἀρχῆς, ἔτε νῦν ὑπάρξαν·
Φιλοσοφίας δὲ ἐραστῆντι μόνον.
Τὰς γὰρ ἐν μέσῳ σιγῶ τύχας, αἱ
μοι τ' ἐρωτα τῆτον ἀτελῆ τέως ἐφύ-
λαξαν. Οὐκ εἶχον ἔν ὅτι χρεῖν πε-
ρὶ τῶν τοιούτων λόγων συμβαλεῖν,
ἕως ἐπὶ νοῦν ἤγειν ὁ θεός· μή πο-
τε ἄρα προέρεπειν ἐθέλεις διὰ τῶν
ἐπάμνων καὶ τῶν ἀγώνων δεῖξαι τὸ
μέγεθος, οἷς ἀνάγκη πᾶσα τ' ἐν
πολιτείᾳ ζῶντα παραβεβλήσθαι
τὸν ἀπαντα χρόνον. τῆτον δὲ ἀπο-
τρέποντός ἐσι πλέον, ἢ πρὸς τὸν βί-
ον παρορμῶν. Ὡσπερ γὰρ εἴ τις
τ' πορεθμὸν τ' παρ' ὑμῖν πλέων, καὶ
ἑδὲ τῆτον ῥαδίως, ἑδὲ εὐκόλως ὑ-
φιστάμεν, ἀκέρ παρα τῆ μαν-
τικῆν ἐπαγγελλομένην τέχνην, ὡς
χρεῖν αὐτὸν τ' Αἰγαῖον ἀναμετρή-
σαι, καὶ τ' Ἰόνιον, καὶ τῆς ἑξω θα-
λάσσης ἀψαθαι. καὶ νῦν μὲν ὄρας,
ὁ προφήτης λέγοι, τείχη καὶ λιμέ-
νας· ἐκεῖ δὲ γενόμεν, ἑδὲ σκο-
πιαν, ἑδὲ πέτραν ὄψι· ἀλλ' ἀγαπή-
σεις καὶ ναῦν πόρρωθεν καλιδῶν προσ-
ειπεῖν τῆς ἐπιπλέοντας καὶ τῆς γῆς
ὄψι ποτε ἀψάμεν, τῶ θεῶ πολ-
λάκις, " πρὸς αὐτῶ γῆν τῶ τέλει
τῆ βίᾳ, τυχεῖν ὄραμα, καὶ τῆν τε ναῦν

Voss.
ἐπιπλέον-
τας

Deest
πρὸς τε-
ξῆ

A illorum temporibus emerferat, improbita-
te ac nequitia repurgabant. Ad hæc hor-
tatus es, ut otii commoditatisque cogita-
tione omni remota, considerarem quomodo pro eo, ac proposito dignum est, certamen obiremus. Post hæc vero legis-
latorum omnium mentionem attigisti, So-
lonis, Pittaci, Lycurgi, & id genus aliorum: ac denique subjecisti, jure nunc a nobis ho-
mines majora quam ab illis expectare.
B His ego perlectis sermonibus propemo-
dum stupore sum defixus. Nam nec adu-
lari, vel mentiri, tibi fas esse arbitrabar; neque mihi, quod ad naturam attinet, excellens quicquam vel ab initio insitum, vel modo concessum animadverteram; hoc unum sentiebam, Philosophiæ me duntaxat ama-
torem fuisse. Taceo calamitates eas, quæ mihi interea contigerunt, quæque ut im-
perfectus ille amor maneret, hæcenus fe-
cerunt. Quamobrem quid de istiusmodi sermonibus tuis conjicerem, nihil habe-
bam, donec illud mihi divinitus est inje-
ctum: cogitandum esse, ecquid laudibus istis cohortari me cuperes, ac certaminum declarare magnitudinem; quibus eum ob-
jici perpetuo necesse est, qui in gubernanda republica versetur. Atqui istud ipsum deterrentis potius est, quam ad hoc vitæ genus excitantis. Ut enim si quis in vestro illo freto navigans, ejusque fluctus ægre sustinens, vatem aliquem sibi denunciantem audiret: Ægæum ipsi pelagus emetiendum esse, tum Ionium, & externum mare transmittendum; itaque vates ille diceret: Nunc tu quidem mœnia portusque prospicis, at illuc cum veneris, ne speculam quidem intuebere, vel scopulum, sed beatum te putabis, si vel navem e longinquo cernere poteris, ac vectores salutare; tum frequentibus hoc a Deo votis postulabis, ut vel sub ipsum exitum vitæ appulsus ad terram, portum

tum tandem aliquando contingas, atque & incolumem reddere navem, & vectores ipsos salvos ac periculis omnibus ereptos propinquis illorum ac necessariis exhibere possis, ac demum corpus tuum terræ, communi omnium matri, committere; hoc vero ita fortassis eventurum, ut ad extremam illam usque diem incertum sis habiturus. Num igitur, cum ejusmodi ab eo vate ille didicerit, vel in propinquo aliquo mari oppido habiturum putas? aut non potius spretis omnibus divitiis, ac negotiationis commodis, notis ac familiaribus permultis, peregrinis amicitiiis, gentium ac civitatum perlustratione neglecta, illud ab Epicuro Neoclis filio sapienter dictum esse judicaturum, cum *latentem vivere* suadebat? Tu vero istud ipsum videris animadvertens, jactis in Epicurum convitiis animos nostros præoccupare, atque ejusmodi sententiam extorquere voluisse. Sic enim dicis: negotii expers otium, & illas in ambulationibus disputationes laudare, illi esse consentaneum. Ego vero non recte Epicuro ita visum esse, jamdudum habeo penitusque persuasum: utrum autem ad rempublicam capessendam quemvis hortari oporteat, etiam illum, qui minus natura comparatus sit, quique id perfecte nondum præstare possit, de hoc fortasse diligentius quærendum fuerit. Nam & Socratem ferunt multos a foro & suggesto, cui non admodum idonei videbantur, abstraxisse; Glauconem autem illum, & Clinix filium avocare quidem inde conatum esse, sed juvenis hujus impetum cohibere ac pervincere non potuisse. Nos invitos, & hoc intelligentes cogemus scilicet, ac bono & audaci esse animo jubebimus iis in rebus capessendis, quarum exitus non virtutis est præstare solius, neque animi quantumlibet recti, sed fortunæ multo magis ubique dominantis, & eo sapius inclinare cogentis, quo negotiorum cursus incubuit? Chrysippus sane cæteroqui sapiens & esse & ita judicatus fuisse merito videtur: at idem tamen, quod fortunam, atque casum, & id genus alias cau-

Α σῶαν παραδῆναι, καὶ τὰς ἐπιπλέοντας ἀπαθεῖς τοῖς οἰκείοις κακῶν παρὰ τὸ σῶμα τῇ μητρὶ γῆ δῆναι. τῶν δὲ ἐξόμενον ἴσως, ἀδύνατον εἶναι σοὶ μέχρι τῆς τελευταίας ἐκείνης ἡμέρας. Ἀρ' οὐ τῶν ἀκέραιων τῶν λόγων ἐκείνων, πόλιν γὰρ οἰκῆν ἐλέσθαι πλησίον θαλάσσης· ἔχει δὲ χάριεν εἰπόντα πλάτω, καὶ τοῖς ἐξ ἐμπορίας ἀγαθοῖς περιγιγνομένοις, γνωρίμων πολλῶν, ξενικῆς Φιλίας, ἰσοείας, ἐθνῶν, καὶ πόλεων ὑπεριδόντα, σοφὸν ἀποφαίνειν τὸ τῶ Νεοκλέους, ὃς κελεύει λαθεῖν βιώσαντα; καὶ σὺ δὲ εἰμας τῶν καλαμαθῶν, προκαλαμβάνειν ἡμῶν τὰς εἰς τὸ Ἐπίκρουσιν λοιδορίας, καὶ προεξάγειν τὴν τοιαύτην γνώμην. Φῆς γὰρ πρὸς σχολὴν ἐπαρνεῖν ἀπρόγμονα, καὶ διαλέξεις ἐν περιπάτοις προσήκειν [ἐν] ἐκείνῳ. ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν ἔκαλῶς Ἐπικύρω ταῦτα ἐδόκει, πάλαι καὶ σφόδρα πείθομαι. εἰ δὲ πάνθ' ὀλίνασθ' ἐπὶ πολιτείαν προέβλεπεν ἄξιον, καὶ τὸ ἥττον πεφυκότα, καὶ τὸ ἔπω τελέως δυναμένον, ἐπὶ πλείστον ἴσως διαπορῆσαι χεῖρ. λέγουσι γὰρ τοὶ καὶ τὸ Σωκράτη πολλὰς μὲν ἔσφοδρα ἔχοντας, ἀπαγαγεῖν τῶ βήματι. Γλαύκωνα δὲ ἐκείνον, ὡς Ξενοφῶν λέγει, καὶ τὸ τῶ Κλεινῆ παιδα, πειραδοῦναι μὲν ἐπισχεῖν, ἔδυνήθηνα δὲ περιγενέσθαι τῶ νεανίσκῳ τῆς ὀσμῆς. ἡμεῖς δὲ καὶ ἀκοντας, καὶ ξυμῆτας ἀδύτων, προσαναγκάσομεν θάρρειν ὑπὲρ τηλικῶτων κελεύοντες, ὡς ἐν ἐκ ἀρετῆ μόνον ἐστὶν, ἔδὲ προαίρεσις κυρία καὶ ὀρθή πολὺ δὲ πλεονῆ τύχη κραῖστα πάντα, καὶ βιαζομένη ῥέπειν ἢ περ ἂν ἐθέλη τὰ πράγματα. Χρύσιππος δὲ εἰπὼν τὰ μὲν ἄλλα σοφὸς εἶναι, καὶ νομισθῆναι δίκαιον· ἀγνοήσας δὲ τὴν τύχην, καὶ τὸ ἀδύνατον, καὶ τινὰς ἄλλας αἰτίας τοιαύτας

τοιάντας ἐξώθεν τοῖς πρακτικοῖς παρεμπιπύσας, ἔσφοδρα ὁμολογέμενα λέγειν, οἷς ὁ χρόνος ἡμᾶς διὰ μυσίων ἐναργῶς διδάσκει παραδειγμάτων. Πῶ γὰρ εὐτυχῆ καὶ μακάριον Κάτωνα φήσομεν; πῶ δὲ Δίωνα ἢ Σικελιώτην εὐδαίμονα; οἷς τῶ μὲν ἀποθανεῖν ἐμελεν ἴσως εὐδὲν, τῶ δὲ μὴ λείπειν ἀτελεῖς τὰς πράξεις, ἐφ' ἃς ἐξ ἀρχῆς ὤρμησαν, καὶ σφόδρα ἐμελε, καὶ πάντα ἀν' εἶλοντο παθεῖν ὑπὲρ τῶν; σφαλέντες δὲ ἐπ' ἐκείνοις, εἰ μὲν εὐσχημόνως ἐφεροῦν ὡς περ ἐν λέγεται τὴν τύχην, οὐκ ὀδυώμενοι παραμυθίαν ἔσχον ἐκ τῆς ἀρετῆς ἢ μικρὰν εὐδαίμονες δὲ ἐκ τῆς ἀν' ἀρετῆς ἢ καλλίστων πράξεων διημαρτηκότες πλὴν ἴσως διὰ τὴν Στωϊκὴν ἔνστασιν. πρὸς ἣν ῥητέον, ὡς ἢ ταυτὸν ἐστὶν ἐπαρνεῖσθαι καὶ μακαρίζεσθαι καὶ εἰ φύσει τὸ ζῶν εὐδαίμονια ὀρέγεσθαι, κρεῖττον εἶναι τὸ κατ' ἐκείνην μακαρίζον τέλος ἢ τῶ κατ' ἀρετὴν ἐπαίνου μαρτυρούμενον. ἤκιστα δὲ φιλεῖ τῆς εὐδαίμονιας ἢ βεβαιότης τῆς τύχης πιστεύειν. καὶ τὰς ἐν πολιτεία ζῶντας ἐκ ἑνεσθαι ἀνευ ταύτης ἀναπνεῖν, τὸ δὴ λεγόμενον * καὶ πεποικίασιν καὶ τραυλιγόν λόγοι. καθάπερ οἱ τὰς ιδέας εἴτε ἀληθῶς θεωροῦντες, εἴτε καὶ ψευδῶς σπιλιθέντες, ἐν τοῖς ἀσωμάτοις ἢ νοητοῖς ἰδρῦσθαι πῶ, ἢ τυχαίων ὑπεράνω πάντων ἢ τῶ Διογένους ἐκείνου,

Vide
Nor. &
Observat.

Ἄπολιν, ἀοικον, πατρίδ' ἐσε-
ρημένον,

ἐκ ἔχοντα μὲν εἰς ὃ, τι παρ' αὐτῆς εὐπάθη, καὶ τὸναντίον ἐπὶ τινὶ σφαλῆ-
τῶτον δὲ ὃν ἢ συνήθεια καλεῖν εἴωθε,
καὶ Ὅμηρ' πρῶτ'.

Iliad. B,
v. 25.

Ἄλλοι τ' ἐπιτετραφάλαμ καὶ τόσ-
σα μέμηλεν,

πῶς ἂν τις ἐξω τύχης ἀπαγαγῶν
[μὴ] θεῶν φυλάσοι; πάλιν δὲ αὐ-

As, quæ inter agendum extrinsecus inci-
dunt, ignoraret, non multum iis consen-
tanea dixisse, quæ nos manifestis exemplis
longinqui temporis experientia perdocuit.
Etenim quo tandem modo beatum felici-
cemque Catonem dicere possumus? quo-
modo item fortunatum Dionem Siculum?
qui mortem quidem ipsam fortasse mini-
me curabant; illud vero præcipue, ut ne af-
fecta & inchoata illa relinquerent, quæ ini-
tium susceperant, pro quibus nihil non libenti
animo pertulissent? Sed cum ejusmodi in
rebus spes illos fefellisset, si quidem id quod
acciderat moderate ferrent; quemadmo-
dum tulisse dicuntur; non mediocre solati-
um ex virtute sua capiebant, fortunati
vero appellari nullo modo poterant, qui ab
tam egregiis conatibus aberrassent; nisi forte
secundum Stoicum propositum ac decre-
tum. Contra quod illud excipi potest: non
idem esse collaudari, ac beatum prædicari;
ac si natura felicitatis appetens est animal,
beatum ex ejus possessione pronun-
ciari, præstantiorem esse finem, quam
ex virtute esse laudabilem. Porro felicitatis
securitas nequaquam solet fortunæ con-
fidere: qui autem ad tractandam rempubli-
cam accedunt, ne respirare quidem, quod
vulgo dicitur, sine ipsa possunt, * * &
ducem sermones fecerunt. Ut qui ideas
seu vere contemplantur, seu falso composi-
tas in corporis expertibus & intelligibili-
bus supra fortuita omnia collocant: aut
quemadmodum a Diogene prædicatus ille,
*urbe, atque tecto penitus, ἔσ patria ca-
rens,*
qui ut nihil habet, in quo fructum aliquem
ex illa capiat; ita e contrario nihil in quo
detrimentum accipiat. At is, quem con-
suetudo ita nominat, & primus omnium
Homerus,
*cui populi imperium ἔσ rerum commissa
potestas;*
qui tandem ipsum extra fortunæ aleam con-
stituens, iis, quæ in oratione sua posuerat,
consentanea loquetur? Rursus cum eun-
dem

dem illi subjecerit, quanto ipsum apparatu, quantaque prudentia opus habere putabit, ut inclinationes vicissitudinesque fortunæ, quæ in utramque partem accidunt, uti ventorum gubernator, honeste ac decore sustineat? Nec illud duntaxat est admiratione dignum, oppugnantis illius impetus fortiter excipere; sed longe hoc admirabilius est, dignum se illius beneficiis ostendere. His enim maximus rex ille domitor Asiæ captus ac superatus est, qui Dario atque Xerxe a superiorem se insolentioremq; præstitit, postquam illorum imperium est adeptus. Iisdem telis expugnati sunt Persæ, Macedones, Athenienses, Syracusii, Lacedæmoniorum magistratus, Romanorum duces, innumeri demum Imperatores. Finis nullus erit si singulos percenseam, qui propter divitias, victorias, deliciasque perierunt. At qui calamitatum fluctibus obruti ex liberis servi, ex generosis humiles, & ex splendidissimis vilissimi abjectissimique sunt facti, quid eos tanquam e tabella descriptos commemorare nunc attinet? Utinam huius generis exemplis humana vita careret! Sed istiusmodi rebus neque vacat hodie, neque vacabit unquam, quamdiu hominum in terris genus existet. Ac ne solus ipse fortunæ summum in rebus gerendis dominatum assignare videar, Platonis tibi verba ex admirabili illo de Legibus opere subjiciam: quæ quanquam apud scientem, imo apud eum, a quo ista ipsa sum edoctus, eloquar; tamen ut hoc argumento palam faciam, nequaquam ex ignavia me ita sentire, illam Platonis sententiam hic adscribam, quæ est ejusmodi: *Deum quidem universa, & cum Deo fortunam & occasionem humana o-*

A τὸν ὑποτίθης τὰ ὅλη, πόσης αὐτῷ δεῖν οἴσεται τῆς παροσκευῆς, καὶ φρονήσεως πηλίκης, τὰς ἐφ' ἐκάτερα ῥοπὰς, καθάπερ πνεύματι κυβερνήτην, εὐσχημόνως φέρει; Οὐκ ἔστι θαυμασὸν ἀντιτάξασθαι προσπολεμιστῆ μόνον αὐτῇ· πολὺ δὲ θαυμασιώτερον τῶν ὑπαρξάντων παρ' αὐτῆς ἀγαθῶν ἄξιον φανῆναι. Τέτοις ὁ μέγιστος ἐάλω βασιλεὺς ὁ τὴν Ἀσίαν καταστρεψάμενος, Δαρεῖς καὶ Ξέρξης **B** χαλεπώτερος, καὶ μᾶλλον ἀλαζών *μ. 264.* Φανείς, ἐπειδὴ τῆς ἐκείνων ἀρχῆς κατέστη κῆρι. Τέτοις ἀλόντες τοῖς βέλεσι ἀρδὴν ἀπώλοντο Πέρσαι, Μακεδόνες, ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος, Συρακυσῖοι, τὰ Λακεδαιμονίων τέλη, Ῥωμαίων στρατηγοὶ, καὶ ἐπ' αὐτοῖς αὐτοκράτορες μύριοι. Πολὺ μῆτις ἂν γένοιτο πάντας ἀπαριθμημένους διὰ πλεῖστον καὶ νίκας, καὶ τρυφὴν ἀπολομένους. Ὅσοι δὲ ὑπὸ τῆς δυσπραγῶν ἐπικλυθέντες δόλοι μὲν αὐτῶν ἐλευθέρων, ταπεινοὶ δὲ ἀντὶ γενναίων, καὶ σφόδρα εὐτελεῖς ἀντὶ τῆς πρόθεν σεμνῶν ἀπάσιν ὤφθησαν; τί με χεῖρ νῦν ὥσπερ ἐκ δέλτου μελαγράφοντα καταλέγειν; εἰ γὰρ ὤφειλεν ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἀπορῆν παραδειγμάτων τοιούτων. Ἄλλ' ἔτε ἐστίν, ἔτ' ἂν γένοιτο ποτε τῶν τοιούτων ἐνδεὴς πρᾶξις. **C** Δράτων, ἕως ἂν τὸ τῶν ἀνθρώπων διαμένη γένῃ. Ὅτι δὲ ἐγὼ μόνος τὴν τύχην ἐπὶ πλείστον ἐν τοῖς πρακτέοις κρατεῖν νεόμικτα, λέγομι' ἂν ἤδη σοι τὰ τῶν Πλάτωνος ἐν τῷ θαυμασίῳ Νόμῳ, εἰδοῦσι μὲν καὶ διδάξαντί με· ἀπόδειξιν δὲ ὥσπερ τῶ μὴ θαυμάειν ποιῶμενος, παραγέγραφα σοι τὴν ῥῆσιν ὡδὲ πως ἔχουσιν. Θεὸς μὲν πάντα, καὶ μετὰ θεῶν τύχη καὶ κέρητα ἀνθρώπινα διακυβερνώσι. *Plato 4, 4 p. 709 B. lib. IV de Leg. τὰν ἀνθρώπινα Stallbaum*

Alexander Maredo

Voss. Συμφρα- κήσιοι

Plato 4, 4 p. 709 B. lib. IV de Leg. τὰν ἀνθρώπινα Stallbaum

παντα ημερωτερον μιν " τριτον συ-
 χωρησαι, τριτοις δειν επεισαι τεχνην."
 ετα οποιον ειναι χρη τ τεχνιτην και
 δημιουργον τ καλων πραξεων, και
 βασιλεα θεον υπογραφων " γινω-
 σκων ο Κρονος αρα, καθαπερ ημεις,
 Φησι, διεληλυθαμεν, ως ανθρωπεια
 Φυσις εδαμη εδωμια ικανη τα ανθρω-
 πινα διοικεσα αδιοικεταρ παντα,
 μη εχ υβρεως τε και αδικιας μεσε-
 δαι. ταυτ εν διανοουμεν, εφιση
 " τοτε βασιλεας, και αρχοντας ταϊς
 πολεσιν ημων εν ανθρωπος, αλλα
 γενεα θεοτερεα και αμεινον, δαιμο-
 νας, οιον νυν ημεις δρωμεν τοϊς ποιμνι-
 οϊς, και οσων ημεροϊ εισιν αγελαϊ ε-
 βεσ βοων, εδ αγιασ αγων, αρχοντας
 ποιουμεν αυτοϊς τινασ. αλλι ημεις αυ-
 των δεσποζομεν, αμεινον ενεανων γε-
 νου. ταυτον " δη και ο θεοσ Φιλαν-
 θρωποσ αν [το γενεσ] αμεινον ημων
 εφιση το τ δαμιονων. ο δια πολλησ μεν
 αυτοϊσ ρασωνησ [δια] πολλησ δ ημιν,
 επιμελουμενον επιμελομενον ημων, ειρηνην τε, και αι-
 ωνομιαν και εφρον δω, και [δη] αφθονιαν δικησ παρεχο-
 μενον, ασασιασα και ευδαίμονα τα
 των ανθρωπων απειργαζετ γενη. λε-
 γη δε και νυν ετοσ ο λογοσ αληθεια
 χρωμενοσ, " οσων πολεων μη θεοσ,
 αλλα τισ αρχησ θνητοσ, εν εσι κακων
 αυτοϊσ εδε πονων αναψυξισ. αλλα μι-
 μεσθαι δειν ημασ οϊελασ παση μηχαν-
 η, τ επι τσ Κρονου λεγομενον βιον, η
 οσον εν ημιν αθανασιασ ενεσι, ττω
 πειθομενεσ δημοσια και ιδια, τασ τε
 οικησεισ, και τασ πολεισ διοικειν την
 τσ νε διανομην " ονομαζοντασ νομον. ει
 δε ανθρωποσ εισ, η ολιγαρχια τισ,
 η δημοκρατια ψυχην " εχουσα ηδουων,
 και επιθυμιων " ορεγομενην, και πλη-
 ρεσθαι τστων δεομενην " αρχησ δη πο-
 λεωσ τωσ η ιδιωτσ, καταπατησασ
 εδσ νομουσ, εν εσι σωτηριασ μηχανη.
 ταυτην εγω σοι την ρησιν εξεπιτηδεσ
 στεγουσαν δε ουδεν, αλλ ατηνυτω και αλληστω κακω νοσησ αιξυρεχομενην

Amnia gubernare; mitius vero esse tertium
 concedere, artem illis adjungi comitem oportere.
 Deinde qualem esse praclarorum
 facinorum effectorem, & opificem, ac re-
 gem Deum oporteat, ita declarat: Cum
 igitur Saturnus, inquit, cognosceret, id quod
 antea diximus; naturam hominis nullam satis
 idoneam esse, qua si summo jure auspiciisque
 suis humana omnia gubernet, non insolentia
 injustitiaeque compleatur; hoc, inquam, ani-
 mo cogitans, reges tunc nostris civitatibus
 & magistratus non homines praefecit, sed di-
 vinioris cujusdam naturae praestantiorisque
 demones: quemadmodum nos in gregibus
 ac mansuetarum pecudum armentis faci-
 mus. Non enim boves bubus, neque capras
 capris praesse jubemus; sed nos ipsi,
 qui praestantioris sumus generis, illis domi-
 namur. Similiter Deus, ut est hominum a-
 mnas, excellentius quoddam nobis genus praes-
 fidere voluit, quod ingenti tum sua tum no-
 strafacilitate ac commoditate, nostri curam
 suscipiens, nec non pacem ac pudorem &
 abundantem justitiae copiam praebens, genus
 omne mortalium quiete ac felicitate conti-
 nebat. Atque ea nunc quidem illud verita-
 ti consentaneum profitetur oratio: quibus re-
 gendis civitatibus non Deus ipse, sed morta-
 lis quispiam praesit, nullam iis unquam a la-
 boribus ac molestiis respirationem futuram.
 Quamobrem omni ope nobis imitandum vitae
 genus illud praecipit, quod sub Saturno fuisse
 vetere proverbio contritum est: ac pro eo,
 quantum immortalitatis in nobis reliquum
 est, ex ejus praescripto, publice privatimque
 domos ac civitates administrandas; ut νο-
 μον, id est, legem, mentis distributionem in-
 terpretemur. Sin est, ut unus aliquis homo,
 sive pauci, sive populi multitudo, summam
 rerum penes se habeant; iidemque voluptati-
 bus, & cupiditatibus deditas animas suas,
 iis ipsis explere gestiant, & proculcatis legi-
 bus civitati alicui, vel privato homini praesint,
 nulla ratio superest obtinenda salutis.
 Hunc Platonis locum integrum tibi eo con-

4, 6 p. 713 C

Stallbaum

abest A
Plat. loco
τοκ τοτο

ουδ' ε Stallbaum

αυτοι οι τινασ Stallbaum
αλλα ημεσ εσ

φρα και in se

Plat. legi-
tur aeg

οια δεσφ στ

επιμελουμενον στ

επιμελομενον ημων, ειρηνην τε, και αι-
ωνομιαν και εφρον δω, και [δη] αφθονιαν δικησ παρεχο-
μενον, ασασιασα και ευδαίμονα τα

των ανθρωπων απειργαζετ γενη. λε-
γη δε και νυν ετοσ ο λογοσ αληθεια

χρωμενοσ, " οσων πολεων μη θεοσ,
αλλα τισ αρχησ θνητοσ, εν εσι κακων

αυτοισ εδε πονων αναψυξισ. αλλα μι-
μεσθαι δειν ημασ οϊελασ παση μηχαν-
η, τ επι τσ Κρονου λεγομενον βιον, η

οσον εν ημιν αθανασιασ ενεσι, ττω
πειθομενεσ δημοσια και ιδια, τασ τε

οικησεισ, και τασ πολεισ διοικειν την
τσ νε διανομην " ονομαζοντασ νομον. ει

δε ανθρωποσ εισ, η ολιγαρχια τισ,
η δημοκρατια ψυχην " εχουσα ηδουων,
και επιθυμιων " ορεγομενην, και πλη-
ρεσθαι τστων δεομενην " αρχησ δη πο-
λεωσ τωσ η ιδιωτσ, καταπατησασ

εδσ νομουσ, εν εσι σωτηριασ μηχανη.
ταυτην εγω σοι την ρησιν εξεπιτηδεσ

στεγουσαν δε ουδεν, αλλ ατηνυτω και αλληστω κακω νοσησ αιξυρεχομενην

ουδ' ε Stallbaum

αυτοι οι τινασ Stallbaum

αλλα ημεσ εσ

φρα και in se

οια δεσφ στ

επιμελουμενον στ

επιμελομενον ημων, ειρηνην τε, και αι-
ωνομιαν και εφρον δω, και [δη] αφθονιαν δικησ παρεχο-
μενον, ασασιασα και ευδαίμονα τα

των ανθρωπων απειργαζετ γενη. λε-
γη δε και νυν ετοσ ο λογοσ αληθεια

χρωμενοσ, " οσων πολεων μη θεοσ,
αλλα τισ αρχησ θνητοσ, εν εσι κακων

αυτοισ εδε πονων αναψυξισ. αλλα μι-
μεσθαι δειν ημασ οϊελασ παση μηχαν-
η, τ επι τσ Κρονου λεγομενον βιον, η

οσον εν ημιν αθανασιασ ενεσι, ττω
πειθομενεσ δημοσια και ιδια, τασ τε

οικησεισ, και τασ πολεισ διοικειν την
τσ νε διανομην " ονομαζοντασ νομον. ει

δε ανθρωποσ εισ, η ολιγαρχια τισ,
η δημοκρατια ψυχην " εχουσα ηδουων,
και επιθυμιων " ορεγομενην, και πλη-
ρεσθαι τστων δεομενην " αρχησ δη πο-
λεωσ τωσ η ιδιωτσ, καταπατησασ

εδσ νομουσ, εν εσι σωτηριασ μηχανη.
ταυτην εγω σοι την ρησιν εξεπιτηδεσ

στεγουσαν δε ουδεν, αλλ ατηνυτω και αλληστω κακω νοσησ αιξυρεχομενην

filio d
dultera
ferre;
omni
quid m
Audis q
condicio
divinum
anima fu
ejiciat, n
corporis
si quis cu
dum vi
tu tandem
tranquilla
urbana, m
istimas? A
laboribus
illos meos
ponerem,
cis & cogn
pud vos pr
penitus tibi
in Ionia apu
amicitia con
mihi multum
delicet illis
gnoras. Q
regre sum pr
nosti, quem
Araxium sp
lum adjuvare
um pro egr
quas a vicini
mentes duos i
morbo priori
ne imbecillur
ate interjecta
in Graeciam, q
tisque dicerent

filio descripsi, ne me dissimulantem & adulterantem crederes veterum dicta proferre; quæ ut eorum fortasse similia, sic non omnino vere contexta videantur. Verum quid iis de rebus verus sermo proficitur? Audis quemadmodum, licet homo naturæ conditione sit, animo illum ac proposito divinum esse ac dæmonem oporteat: ut ex anima sua quicquid mortale ac ferinum est ejiciat, nisi quantum de illarum rerum usu corporis salus ac necessitas requirit? Hæc si quis cum animo suo reputans, ad tam arduum vitæ genus trahi sese vereatur, num tu tandem amplectendam illam Epicuri tranquillitatem, hortos, Atheniensium suburbana, myrtos, ac Socratis cubiculum existimas? At ego nunquam ista visus sum laboribus anteferre. Et quidem labores illos meos & ærumnas tibi perlibenter exponerem, quique mihi quondam ab amicis & cognatis terrores objecti sint, cum apud vos primum doctrinis institueres; nisi penitus tibi essent illa perspecta. Sed quæ in Ionia apud genere mihi propinquum, sed amicitia conjunctiorem, in peregrini, neque mihi multum cogniti hominis, Sophistæ videlicet illius, gratiam egi, profecto non ignoras. Quid? non amicorum causâ peregre sum profectus? Nam & de Carterio nosti, quemadmodum ad sodalem meum Araxium sponte nec vocatus adierim, ut illum adjuvarem, proque ipso supplicarem. Jam pro egregiæ Aretæ bonis, & injuriis quas a vicinis acceperat, nonne bis intra menses duos in Phrygiam veni; quamvis ex morbo priori defatigatione contracto plane imbecillum corpus haberem? Postremo ante interjectam illam meam profectionem in Græciam, quando in extremum, ut plerique dicerent, discrimen adductus in co-

ὅλην παρεγραψάμην, μή με κλέπτειν ὑπολάβῃς, καὶ κακουργεῖν, μύθους ἀρχαίως προφέρουσα· τυχὸν μὲν, ἐμφερώς, & μὴν ἀληθῶς πάντῃ συγκειμένους. Ἄλλ' ὁ γε ἀληθῆς ὑπὲρ αὐτῶν λόγος τί φησὶν; ἀκείεις ὅτι καὶ ἀνθρώπος τις ἢ τῇ φύσει, θεῖον εἶναι χρεὶ τῇ προαιρέσει, καὶ δαίμονα, πᾶν ἀπλῶς ἐβαλόντα τὸ θνητὸν καὶ θηριῶδες τῆς ψυχῆς· πλὴν ὅσα ἀνάγκη διὰ τὴν τῶ σῶματι παρεμένειν σωτηρίαν; Ταῦτα εἰ τις ἐννοῶν δέδοικεν ἐπὶ τηλικῶτον ἐλιόμενον βίον, ἄρα σοι φαίνεται τὴν Ἐπιχέρειον θαυμάζειν ἀπραγμοσφῆν, καὶ τὰς κήρας, καὶ τὸ προάσειον τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὰς μυρρίνας, καὶ τὸ Σωκράτους δομάτιον; ἀλλ' ἐν ἔσει ὅπως γὰρ ἐγὼ ταῦτα προσημῆσας τῶν πόνων ὠφθῆν ἤδιστα ἀνσοιτὰς ἐμαυτῶ πόνους διεξῆλθον, καὶ τὰ ἐπιπρεμασθέντα· παρὰ τὸ Φίλων, καὶ συγγενῶν, ὅτε τὸ παρ' ὑμῖν ἡγεύμενον παιδείας, δείγματα, εἰ μὴ σφόδρα αὐτὸς ἠπίσασο. Ταῦτα δὲ ἐν Ἰονίᾳ πρὸς τὸ καὶ γένει προσήκουσα, καὶ Φιλία μᾶλλον οἰκείον ὄντα, μοι πραχθέντα πρότερον ὑπὲρ ἀνδρῶς ξένου μικρῶ παντελῶς γνωρίμα μοι γενομένου, τῶ σοφιστῶ Φημί, λελήθειν ἐδέν σε. ἀποδημίας δὲ εἶχ ὑπέστην τῶν Φίλων ἔνεκα; καὶ τοὶ Καρτερῖω μὲν οἶδ' ὅπως σωηράμην πρὸς τὸ ἑταῖρον ἡμῶν ἀφικόμενον Ἀράξιον, ἀκλήτῳ ὑπὲρ δὲ αὐτῶ δεησόμενον. Ὑπὲρ δὲ τὸ θαυμασίας Ἀρετῆς κλημάτων, καὶ ὧν ἐπεπόνθη παρὰ τὸ γειτόνων, ἐν εἰς τὴν Φρυγίαν τὸ δεύτερον ἀφικόμενον, ἐν εἰς ὅλοις μησιδύο, ἀδενῶς ἤδη μοι παντελῶς ὄντι τῶ σῶματι διὰ τὴν ἐπιγενομένην ὑπὸ τῆς πρότερον κακοπαθείας ἀρρώστιαν; Ἄλλα δὴ τὸ τελευτῶσον πρὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διαγενομένης ἡμῶν ἀφίξεως, ὅτε περὶ τῶν ἐσχάτων, ὡς ἀν εἶποιεν οἱ πολλοὶ,

κινδυνεύων ἐγὼ τῷ στρατοπέδῳ παρέ-
 μενον, ὁποίας ἔγραφον τὰς ἐπιστολάς
 πρὸς σε, νῦν ὑπομνήσθητι, μή ποτε
 ὀδυρμῶν πλήρη, μή τι μικρὸν, ἢ τα-
 πεινὸν, ἢ λίαν ἀγεννὲς ἐχέσας. Ἀ-
 πίων δ' ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάλιν, ὅτε
 με Φεύγειν ἐνόμιζον πάντες, ἔχ' ὡς
 ἐν ἐορτῇ τῇ μεγίστῃ τὴν τύχην ἐπαι-
 νῶν, ἠδίστην ἔφην εἶναι τὴν ἀμοιβὴν ἔ-

*Versus Homericis, καὶ τὸ δὴ λεγόμενον, χρύσεια
 & Niado 9226 χαλκείων ἐκατόμβοι ἐννεαβοίων ἔφην*

ἀντηλλάχθαι; ἔτως ἀντὶ τ' ἐμαυτῶν ἐ-
 σίας τὴν Ἑλλάδα λαχὼν, ἐγαυρῶν, B
 ἐκ ἀγροῦ, ἐκ κῆπον ἐ δωματίου ἐκεῖ
 κεκλήμεν. Ἀλλὰ ἴσως ἔοικα ἐγὼ
 τὰς μὲν δυσπραγίας ἐκ ἀγεννῶς Φέ-
 ρειν, πρὸς δὲ τὰς παρὰ τ' τύχης δω-
 ρεῖας ἀγεννῆς τις εἶναι καὶ μικρός; ὅς
 γε ἀγαπῶν τὰς Ἀθήνας μᾶλλον τῶ
 νῦν περὶ ἡμᾶς ὄγκος καὶ σχολὴν δὴ
 πρῶθεν ἐκείνην ἐπαυῶν· διὰ δὲ τὸ πλῆ-
 θ' τῶν πράξεων, τῶτον αἰτιώμεν C
 τ' βίον. Ἀλλὰ μή ποτε χρὴ περὶ ἡ-
 μῶν ἀμεινον κρίνειν, ἐκ εἰς ἀπραξίαν,
 καὶ πρᾶξι βλέποντας· μᾶλλον δὲ, εἰς
 τὸ, γνῶθι σαυλόν· καὶ τὸ,

Ἐρδοι δ' ἕκαστος ἢν τι εἰδείη τέ-
 χνην.

Μεῖζον ἔμοιγε φαίνεται τὸ βασιλεύ-
 ειν, ἢ κατ' ἀνθρώπον, καὶ φύσεως
 δεῖσθαι δαμμονιωτέροις βασιλεύς·
 ὡς περ ἐν καὶ Πλάτων ἔλεγε, καὶ
 νῦν Ἀριστοτέλης εἰς ταῦτο σωτεί- D
 νοντα παραγράφῳ λόγον· ἐ γλαῦ-
 κα Ἀθηναίοις ἀγῶν, ἀλλ' ὅτι μὴ
 παντάπασιν ἀμελῶν τῶν ἐκείνης
 λόγον, δεικνύμεν. Φησὶ δὲ ὁ
 ἀνὴρ ἐν τοῖς πολιτικοῖς συγγράμ-

3, 15 p. 1286 Aristot.
 alterius vol. lib. III.
 minis editionis Polit.
 2. Βοκκετ. cap. xv.
 τὰς πόλεον, πῶς ἐξεί τα περὶ τῶν τέκνων;

μασιν· εἰ δὲ δὴ τις ἀρεῖον θεῖη τὸ
 βασιλεύεσθαι ταῖς πόλεσι, πῶς ἐξεί
 τὰ παρὰ τῶν τέκνων; πότερον καὶ
 τὰς πόλεον, πῶς ἐξεί τα περὶ τῶν τέκνων;

A mitatu manebam; recordare cujusmodi ad
 te dederim litteras, utrum querelis ac ge-
 mitibus refertas, aut pusillum præ se ani-
 mum & abjectum ac nimis obnoxium fe-
 rentes. Cum autem rursus in Græciam
 abiissem; quam quidem relegationem o-
 mnes interpretabantur; nonne velut in ce-
 leberrimo quodam festo, fortunam collau-
 dans, jucundissimam mihi commutationem
 illam esse dixi; ac revera id quod vetere pro-
 verbio contritum, & aurea me æneis, centum
 bobus æstimata septenorum boum pretio
 permutasse? Sic pro domo mea Græciam na-
 ctus, lætitia gestiebam, cum nec agrum illic,
 nec hortum, neque domicilium possiderem.
 Atenim fortasse in tolerandis calamitatibus
 utcunque strenuus esse videor; adversus for-
 tunæ autem dona pusillo & angusto animo
 præditus? utpote qui pompæ illi ac splendori,
 in quo modo versor, Athenas idcirco præ-
 feram, quod & antiquum illud otium
 collaudem, & præ negotiorum multitudine
 præsens vitæ genus accussem. Sed vide
 num de nobis melius judicari aliquid oporteat;
 si non ad otium aut negotium respectus
 habeatur, sed ad vetus illud, *Nosce te-
 ipsum: &*

*Quam quisque novit artem, in ea se exer-
 ceat.*

Enimvero majus quiddam, quam pro hu-
 mano captu, mihi onus imperandi vide-
 tur tum Imperatori ipsi diviniore aliqua o-
 pus esse natura. Quod Plato dicebat: cu-
 jus auctoritati aliud Aristotelis, quod eo-
 dem pertinet, testimonium subjungam: non
 ut noctuas, quod aiunt, Athenas; sed ut il-
 lius mihi libros non omnino neglectui esse
 demonstrarem. Sic igitur in Politicis ille lo-
 quitur: *Si quis igitur optimum civitatibus
 esse decernat, regis dominatui subesse; quid
 tandem de ipsius liberis statuendum erit? An
 Et ejus posteris sceptrum deferenda sunt? Atqui
 si cujus;*

si cujusmodi tandem fuerint, asciscendi sunt, perniciosum id erit. At cum in potestatem suam regnum acceperit, non id filiis relinquet? At difficile est credere: arduum est enim, & majorem, quam pro hominis natura, virtutem requirit. Postea vero de eo rege verba faciens, qui ex lege imperat; cum ejusmodi esse definiisset, qui legum minister sit & custos; cum ne regem quidem appellasset ipsum, neque talem ad formam referendum putasset, ista subjecit: De absoluto vero regni dominatu, quam παμβασιλείαν vocant; tum est autem, cum rex ad voluntatem suam omnia moderatur; sunt qui negent id secundum naturam esse, ut unus civium omnium dominus existat. Etenim quorum similis est natura, idem iis justum sit oportet. Deinde paucis interjectis: Quisquis igitur, inquit, mentem imperare jubet, hic Deo legibusque solis dominatum adscribit; quisquis autem imperium mandat homini, etiam feram adjungit. Cupiditas enim ejusmodi est, & ira vel praestantissimos viros depravare solet. Propterea lex est mens appetitione vacua. Animadvertis, ut Philosophus hic humanæ naturæ diffidere, & eam condemnare videatur. Sic enim totidem verbis fere pronunciat: nullam ad tantum fortunæ splendorem sustinendum satis idoneam hominis esse naturam. Neque enim commune civium omnium bonum anteferre liberis facile esse putat homini; ac multis simili natura praeditis imperare justum esse non existimat. Denique omnibus superioribus colophonem imponens, legem definit mentem appetitione carentem; cui soli reipublicæ committenda sit administratio, quam virorum nemini tribuendâ judicat. Nam quæ in illis mens inest, etiam si ipsi sint boni, ira & cupiditate, immanissimis feris implicata detinetur. Hæc Aristotelis decreta nihil a Platonicis abhorre mihi videntur: primum quidem quod principem subjectis sibi præstare non animi

Α τὸ γένος δὲ βασιλεύειν; ἀλλὰ γιγνομένων ὁποῖοί τινες ἔτυχον, βλαβερὸν, ἀλλὰ ἔτι παραδώσει κύριος ἂν τέκνοις; ἀλλ' ἔτι ῥάδιον τῆς πιεῦσαι τοῦτο ῥάδιον χαλεπὸν γὰρ καὶ μείζον ἀρετῆς ἢ κατ' ἀνθρωπίνην φύσιν. Ἐξῆς δὲ περὶ τῆς κατὰ νόμον λεγομένης βασιλείας διεξελθὼν, ὅς ἐστι ὑπηρέτης ἢ φύλαξ τῶν νόμων· καὶ τῆτον δὲ βασιλέα καλῶν; ἔδὲ τὸ τοιοῦτον εἶδος οἰόμενος· προσίθησι. Περὶ δὲ τῆς παμβασιλείας καλεσμένης· αὕτη δ' ἐστὶ καθ' ἣν ἀρχὴ πάντων κατὰ τὴν αὐτῆς βέλησιν ὁ βασιλεὺς· δοκεῖ τισιν ἔδὲ [τὸ] κατὰ φύσιν εἶναι τὸ κύριον εἶνα πάντων εἶναι τῶν πολιτῶν· τοῖς γὰρ ὁμοίοις φύσει τὸ αὐτὸ δίκαιον ἀναγκάσει εἶναι. εἶτα μετ' ὀλίγον φησὶν· Ὁ μὲν ἐν τῷ νῦν κελεύων ἀρχεῖν, δοκεῖ κελεύειν ἀρχεῖν τὸ θεὸν ἢ τῆς νόμου· ὁ δὲ ἀνθρώπον κελεύων προσίθησιν καὶ θεῖον. ἢ τε γὰρ ἐπιθυμία τοιοῦτον καὶ ὁ θυμὸς ἰδιασρέφῃ καὶ τῆς ἀρίστου ἀνδρα· διόπερ ἀνευ ὀρέξεως ὁ νῦν νόμος ἐστίν. Ὁρᾶς, ὁ φιλόσοφος εἰσὶν ἐνταῦθα σαφῶς ἀπισθῆντι, καὶ κατεγνωκότες τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. φησὶ γὰρ ἔτι ῥήματι τῆς λέγων· ἐδεμίαν ἀξιοχρεῶν εἶναι φύσιν ἀνθρωπίνην πρὸς τοσαύτης τύχης ὑπεροχῆν· ἔτε γὰρ τῶν παιδῶν τὸ κοινὸν τοῖς πολιταῖς συμφέρον προτιμᾶν ἀνθρώπων γε ὄντα ῥάδιον ὑπολαμβάνει· καὶ πολλῶν ὁμοίων ἀρχεῖν ἔδὲ δίκαιον εἶναι φησὶ ἢ τέλος ἐπιθεῖς τὸ κολοφῶνα τοῖς ἐμπροσθεν λόγοις, νόμον μὲν εἶναι φησὶ τῷ νῦν χωρὶς ὀρέξεως· ὡς μόνον τὰς πολιτείας ἐπιτρέπειν χρῆναι, ἀνδρῶν δὲ ἔδενι. ὁ γὰρ ἐν αὐτοῖς νῦν, καὶ ὡς ἀγαθοὶ, συμπέπλεκται θυμῷ καὶ ἐπιθυμίᾳ, θεοῖς χαλεπώτατοις. Ταῦτα ἐμοὶ δοκεῖ τοῖς τῆς Πλάτωνος ἀκρως ὁμολογεῖν. πρῶτον μὲν, ὅτι

Idem 3, 16 p. 128 f. cap. xvi.

voss. εἰ αὐτοῦ πασῶν δ' εἶ

voss. καὶ τὴν αὐτὴν τὸν νόμον ἀξίαν κατὰ φύσιν τὸν θεὸν καὶ τὸν νῦν μόνον

voss. δεχόμενα

voss. νοῦς ὁ νόμος μόνος

κρείττονα χρῆ τῶν ἀρχομένων εἶναι ἢ ἀρχοντα, ἔκ ἐπιηδύσεσ' ἄλλοι, ἀλλὰ καὶ φύσεσ' διαφέρουσι· ὅπερ εὐρεῖν ἐν ἀνθρώποις ἔστι ῥαδίον. καὶ τρίτον, ὅτι πάση μηχανῇ κατὰ δυνάμιν νόμοις προσεκλήον, ἔκ ἐκ τῶ παραχρησάμενοι, ἔδδ' ὡς εἴοικεν, νῦν τεθεῖσιν ὑπ' ἀνδρῶν ἔσ' πάντα κατὰ νῦν βεβαιωκότων ἀλλ' ὅσις μᾶλλον ἢ νῦν καθαρθεῖς καὶ τὴν ψυχὴν, ἔκ εἰς τὰ παρῶν ἀφορῶν ἀδικήματα, ἔδδ' εἰς τὰς παρεσώσας τύχας τίθησι τὰς νόμους· ἀλλὰ τὴν τῆς πολιτείας φύσιν καταμαθῶν, καὶ τὸ δίκαιον ὅ ἐστι τῆ φύσεσ', καὶ ποσαπὸν τὰ δίκαια τεθεαμένῳ τῆ φύσεσ', εἴθ' ὅσα δυνατὸν ἐστίν, ἐκείθεν ἐνταῦθα μελαφέρων, καὶ τιθεῖς νόμους τοῖς πολίταις κοινῶς· ἔτε εἰς Φιλίαν, ἔτε εἰς ἔχθραν ἀφορῶν, ἔτε εἰς γείτονα, καὶ ξυγγενῆ. κρείσσον δ', εἰ μὴδὲ τοῖς κατ' ἑαυτὸν ἀνθρώποις, ἀλλὰ τοῖς ὑπερον, ἢ ξένοις γράψας, ἀποπέμποι νόμους, ἔχων γε ἔδδ' ἐλπίζων πρὸς αὐτὰς ἔξεν ἰδιωτικὸν συνάλλαγμα. Ἐπεὶ καὶ τὸ Σόλωνά τ' σοφὸν ἀκῶ μετὰ τῶ Φίλων συμβουλευσάμενον ὑπὲρ τῶν χρεῶν ἀναγέσεως, τοῖς μὲν εὐπορίας ἀφορμὴν, αὐτῶ δὲ ἀσχύλης αἰτίαν παρασχέιν· καὶ ταῦτα τῶ πολίτευματι τὸ δῆμον ἐλευθερώσαντα. Οὕτως ἔστι ῥαδίον ἐστὶ τὰς τοιαύτας ἐκφυγεῖν κήρας, καὶ τὸ αὐτῶ νῦν παρὰσχῆ τις ἀπαθῆ πρὸς τὴν πολιτείαν.

Ἄ δεδιώς ἐγὼ πολλὰ καὶ εἰκότως ἐπαμῶν τὸ ἐμπροσθεν βίον. καὶ σοὶ περὶ θόμενῳ μάλιστα ταῦτα ἐγὼ διανοῶμαι· ἔχ' ὅτι μοι τὸ ζῆλον πρὸς ἐκείνης μόνον ἐφῆς προκείσθαι τὰς ἀνδρας, Σόλωνά, καὶ Λυκῆργον, καὶ Πιπτακόν· ἀλλὰ καὶ ὅτι μετὰ βῆναί με φῆς ἐκ τῆς ὑποσέγῃς φιλοσοφίας, πρὸς τὴν ὑπαίθεριον. Ὡσπερ ἔν εἰ τῶ χαλεπῶς, καὶ μόλις ὑγιείας ἕνεκα

A duntaxat studiis oportere, sed etiam naturæ ipsius conditione, sentiat; quod inter homines reperire difficile est. Tertium item, quod omni ope, proque viribus obtemperandum sit legibus: quæ non subito constitutæ, neque nunc primum conditæ sunt ab iis, quorum vita nequaquam mente ac ratione gubernaretur; sed ab eo latæ, qui purgationi mente animoque præditus, non ad præsentia tantum scelera fortunæque respiciens, illas edidit; verum omni prius administrandæ reipublicæ ratione perspecta, ac jus ipsum, cuiusmodi suapte natura sit, quale item crimen, intuens, & eo quantum potest illinc derivans, communia civibus omnibus decreta sanxit; cum nec ad privatas simultates, neque ad vicinitatis aut cognationis necessitudinem respectum haberet. Et quidem eo meliores decerneret, quod ne iis quidem ipsis quibuscum degit, sed posteris, aut certe peregrinis ea præscriberet, ad eosque mitteret; quibus cum privatum nullum commercium habuerit unquam, neque se postmodum speret habiturum. Nam de Solone illo sapiente sic accepimus, cum de novis tabulis instituendis cum amicis deliberasset, iis quidem opum comparandarum occasionem dedisse, sibi ipsi vero invidiam & infamiam attulisse; quamvis ita rempublicam ordinasset, uti populum in libertatem affereret. Usque adeo pestes illas evitare difficile est, quantumvis aliquis liberum ab omni perturbatione animum ad rempublicam tractandam afferat.

Quæ cum sæpe mihi vereri subeat in mentem, veterem illum vitæ meæ statum merito collaudare soleo, atque hoc tibi præfertim obsequens apud me cogito: non solum quod insignes illos viros mihi ad amulandum propositos esse dixisti, Solonem, Lycurgum, & Pittacum; sed etiam quod me ab umbratili ac domesticis septis inclusa Philosophia, in apertam publiceque propositam transferri putasti. Ut si cuiquam homini, qui se domi, valetudinis tuendæ gratia,

tia, ægre ac mediocriter exerceret, ita denunciaris: Nunc tu ad Olympiam venisti, & a privata ac domestica palæstra, in Jovis stadium prodire cœpisti: in quo spectatores habebis, cum Græcos omnes undique confluentes, ac populares imprimis tuos, pro quibus subeundum est tibi certamen; tum Barbaros nonnullos, quos in stuporem debes adducere, ut, quantum in te situm est, terribiliorem patriam tuam illis efficias. Hæc si tu illi diceris, statim ejus consternares animum, ac vel ante certamen ipsum terrore concuteres. Eodem itaque modo tuis illis me sermonibus affectum putato. Verum tu me istis de rebus, sive in præsentia recte judicem, sive partim ab eo, quod conveniens est, sive penitus aberrem; subinde ipse docebis.

Quæ vero in epistola tua posuisti, de quibus dubitare mihi succurrit, ea tibi, carissime ac cumprimis observande, libet exponere. Volo enim de iis aliquid a te clarius apertiusque cognoscere. Nam cum vitæ genus illud, quod in actione versatur, philosophico anteferre te dixisses; tum ejus sententiæ testem Aristotelem citasti, qui felicitatem in eo quod recte agatur sitam putavit: quin idem quoque politicæ vitæ, ejusque quæ sita est in actione, discrimen considerans, nonnihil, ut ais, ea de re dubitavit. Quippe contemplationem alias anteponebat; ibi vero præclarorum architectos facinorum commendat. Ex eo porro genere Imperatores esse definis ipse. Aristoteles vero nusquam hæc quæ adjungis verba pronunciat: imo contrarium potius ex iis quæ adscribis potest intelligi. Hæc enim: *Inprimis autem agere dicimus, & eorum quæ extrinsecus geruntur auctores appellamus eos, qui id mente animoque velut architecti moliuntur;* in legum latores, ac politicos Philosophos, & omnes adeo, qui mente ac ratione quippiam gerunt, magis quam ad effectores ipsos, ac civilium re-

A τῆς αὐτῆς γυμναζομένου μετρίως οἰκιδε πρῶτες· ὅτι νῦν ἦκει εἰς Ὀλυμπίαν, καὶ μελαβέθηκας ἐκ τῆς ἐν τῷ δωματίῳ παλαίστρας ἐπὶ τὸ σταδίου τῆς Διός· ὃ θεατὰς ἔχεις τὰς τε ἀπανταχόθεν Ἑλληνας, καὶ πρῶτους γε τὰς σαυτῆς πολίτας, ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζεσθαι χρεὶ τινὰς δὲ καὶ τῶν Βαρβάρων, ὃς ἐμπλήξαι χρεῶν, φοβερωτέραν αὐτοῖς τὴν πατρίδα, τὸ γε εἰς σὲ νῦν ἦμον ἐπιδείξαντα· κατέβαλες ἂν εὐθέως, καὶ τρέμεν ἐποίησας πρὸς τῆς ἀγωνίας. Οὕτω καὶ νῦν νόμιζε διατεθῆναι τοῖς τοῖστοις λόγοις. καὶ περὶ μὲν τῶν εἴτε ὀρθῶς ἔγνωκα νῦν· εἴτε ἐν μέρει σφάλωμαι τῆς προσήκοντος· εἴτε καὶ παντὸς διαμαρτάνω· διδάξεις αὐτὸς τε καὶ μάλα.

Ἐπὲρ δὲ ὧν ἀπορήσαι μοι πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν σὴν παρέστη ὦ, Φίλη κεφαλή καὶ πάσης ἔμοιγε τιμῆς ἀξία, βέλωμαι δηλώσαι, σαφέστερον γάρ πως ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιθυμῶ μαθεῖν· ἔφησθ' ἅπαν τ' ἐν τῇ πράξει παρὰ τ' φιλόσοφον ἐπαγνέει βίον. καὶ τ' Ἀριστοτέλη τ' σοφὸν ἐκάλει μάρτυρα, τὴν εὐδαιμονίαν ἐν τῷ πράττειν εὐτιθέμενον· καὶ τὴν διαφορὰν σκοπεῖν τὰ τε πολιτικῆς βίης, καὶ τ' ἐν τῇ θεωρίᾳ ζωῆς, διαπορεῖν ἅπλα περὶ αὐτῶν· καὶ τὴν μὲν θεωρίαν ἐν ἄλλοις προσημαῖν, ἐπαγνέειν δὲ ἐνλαῦθα τὰς τῶν καλῶν πράξεων ἀρχιτέκτονας. τῶν δὲ αὐτῶν μὲν εἶναι φησὶ τὰς βασιλέας· Ἀριστοτέλης δὲ εἴρηκεν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν ὑπὸ σὸς προσεδείσαν λέξιν πλέον δὲ θάτερον, ἐξ ὧν παραγέγραφας, ἂν τις νοήσειε. τὸ γὰρ μάλιστα δὲ πράττειν λέγομεν κυρίως, καὶ τὸ ἐξωτερικῶν πράξεων τὰς τ' διανοίας ἀρχιτέκτονας· εἰς τὰς νομοθέτας, καὶ τὰς πολιτικῆς φιλοσόφους, καὶ πάντας ἀπλῶς τὰς νῦν τε καὶ λόγῳ πράττοντας, ἔχι δὲ εἰς τὰς ἀδύργους, καὶ τῶν πολι-

πολιτικῶν πράξεων ἐργάτας εἰρηθεῖν
 νομισέον. οἷς ἐν ἀπόχρῃ μόνον ἐνθυ-
 μηθῆναι, καὶ κατανοῆσαι, καὶ τὸ πρα-
 κτέον τοῖς ἄλλοις φράσαι· προσήκει
 δὲ αὐτοῖς ἕκαστα μετὰ χειρὶ ζεῦσθαι καὶ
 πράττειν, ὧν οἱ νόμοι διαγορεύουσι,
 καὶ πολλὰ οἱ καιροὶ προσαναγκά-
 ζουσι. Πλὴν εἰ μὴ τὸ ἀρχιτέκτονα κα-
 λέμεν, καθάπερ Ὀμηροῦ τὸ Ἡρα-
 κλέα καλεῖν εἰώθειν ἐν τῇ ποιήσει,
μεγάλων ἐπιείσορα ἔργων, αὐτὸς ἐγώ-
 ταλον ἀπάντων γενόμενον. Εἰ δὲ τῶ-
 το ἀληθὲς ὑπολαμβάνομεν, ἢ καὶ
 μόνον τῶν ἐν τῷ πράττειν τὰ κοινὰ
 φάμεν εὐδαίμονας, κυρίως οὐκίας, καὶ
 βασιλεύουσας πολλῶν, τί ποτε περὶ
 Σωκράτους ἔρεθμεν; Πυθαγόραν δὲ
 καὶ Δημόκριτον, καὶ τὸν Κλαζομένιον
 Ἀναξαγόραν ἴσθαι διὰ τὴν θεωρίαν καὶ
 ἄλλο φήσεις εὐδαίμονας· Σωκράτης
 δὲ τὴν θεωρίαν παραλήσασμεν, καὶ
 τὸν πρακτικὸν ἀγαπήσας βίον,
 εἰ δὲ τῆς γαμετῆς ἢ τῆς αὐτῆς κύριος,
 εἰ δὲ τῆ παιδός. ἦπερ γε δυοῖν ἢ τρι-
 ῶν πολλῶν ἐκεῖνω κρατεῖν ὑπῆρχεν.
 ἂρ ἐν οὐκ ἦν ἐκεῖνος πρακτικὸς, ἐπεὶ
 μηδενὸς ἦν ἐκεῖνος κύριος. Ἐγὼ μὲν
 ἐν Ἀλεξάνδρῳ φημι μείζονα τὴν Σω-
 φρονίσκου κατεργάσασθαι τὴν Πλά-
 τῶνος αὐτῷ σοφίαν ἀναλίθει· τὴν Ζενο-
 φῶντος πρακτικὴν τὴν Ἀντιθένης ἀνδρί-
 αν τὴν Ἐρετρικὴν φιλοσοφίαν· τὴν Με-
 γαρικὴν τὴν Κεβητικὴν τὴν Σιμμικὴν τὴν Φαί-
 δωνα· μὲν γὰρ ἄλλως. ἢ ἔπω φημι τὰς
 γενομένας ἡμῖν ἐνθεν ἀποικίας· τὸ
 Λύκειον τὴν Στοῶν τὰς Ἀκαδημίας.
 Τίς νῦν ἐσώθη διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου νί-
 κην; τίς πόλις ἀμεινον ὠκλήθη; τίς αὐ-
 τῷ γέγονε βελτίων ἰδιώτης ἀνὴρ; πλῆ-
 σιωπῆρας μὲν γὰρ πολλὰς ἀν' εὐρείας,
 σοφώτερον δὲ εἰδέναι καὶ σωφρονέ-
 σερον εἰδέναι αὐτῶν· εἰ μὴ καὶ μάλ-
 λον ἀλαζόνα καὶ ὑπερόπτην. ὅσοι δὲ
 σώζονται νῦν ἐκ φιλοσοφίας, διὰ τὴν
 Σωκράτη σώζονται. Καὶ τῶν οὐκ ἐγὼ

Odyss. φ.
 v. 26.

rum velut operarios, convenire videtur: qui-
 bus non satis est cogitare, cumque animo
 suo pertractare, & quod agendum est aliis
 eloqui, sed aggredienda per se sunt & obe-
 unda singula, quæ vel leges præscribunt, vel
 tempora ipsa necessario flagitant. Nisi for-
 te architectum ita vocamus, ut Homerus
 Herculem appellare solet *magnorum faci-
 norum scientem*; quem constat operum om-
 nium effectorem inprimis & opificem
 fuisse. Quod si verum nos arbitramur, aut
 illos etiam felices duntaxat putamus, qua-
 tenus publicam rem administrant, tanquam
 multorum dominos, ac principes; de So-
 crate quid tandem dicemus? Nam Pytha-
 goram, ac Democritum, & Clazomenium
 Anaxagoram, propter rerum contempla-
 tionem, cui se dediderant, alia ratione fe-
 lices fortasse judicabis. At Socrates repu-
 diata contemplatione, cum actuosum vitæ
 genus esset amplexus, ne uxori quidem
 suæ, vel filio dominari poterat; nedum duos
 tresve cives continere potuisset. Quocir-
 ca si vera est illa tua ratio, actuosus Socra-
 tes non fuerit, ut qui nullius unquam do-
 minus fuerit. At ego istum ipsum Sophro-
 nisci filium majora quam Alexandrum fe-
 cisse non dubito. Huic enim & Platonis
 sapientiam tribuo, & Xenophontis exerci-
 tus ducendi peritiam, & Antisthenis fortitu-
 dinem, & Eretricam ac Megaricam sectam,
 Ceбетem insuper, & Simmiam, ac Phædo-
 nem, cum innumerabilibus aliis. Nondum
 illas, quæ nobis inde propagatæ sunt, colo-
 nias percenseo: Lyceum, Porticum, & Aca-
 demias. Cuinam hodie salutem Alexandri
 victoria peperit? quæ propter illam melius
 est administrata civitas? quis privatorum se-
 ipso factus est præstantior? Nam ditiores
 qui facti sint, permultos invenies; qui sa-
 pientior, temperantiorve sit aliis vel seipso
 redditus, reperies neminem: imo potius,
 qui insolentior & arrogantior evaserit. At
 quicumque modo salutis compotes sunt,
 eam beneficio Socratis assequuntur. Hoc
 vero

vero non ego solus, sed & Aristoteles ante in animo videtur habuisse, cum ita diceret: non minus ingentes se animos ob theologicum, quod lucubraret, opus, gerere oportere, quam illum qui Persarum opes everterat. Quod is recte mihi cogitasse videtur. Etenim vincere, fortitudinis est atque casus: adde, si lubet, & solertis cujusdam prudentiæ. Veras autem de Deo opiniones suscipere, non perfectæ solum virtutis est; sed ejusmodi, ut dubitari merito possit, vir an Deus ille sit appellandus. Si enim recte illud usurpatum est: unumquodque ita comparatum esse, ut ab iis, quæ sibi cognata sunt, cognitione capiatur; qui divinam naturam cognovit, is haud immerito mens esse censeatur. Sed quoniam rursus ad eam vitam delapsi, quæ est in contemplatione sita, actuosam cum ipsa comparare videmur; cum tu tamen comparationem illam omittendam initio decreveris; illos ipsos, quorum tu mentionem fecisti, commemorabo Philosophos, Arium, Nicolaum, Thrasyllum, & Musonium. Horum enim non modo nullus in patria sua dominatum habuit; sed Arius, ut ferunt, oblatam sibi præfecturam Ægypti suscipere noluit. Thrasyllus vero, qui Tiberii crudelis & immitis tyranni familiaris fuit, nisi monumentis ingenii sui relictis sese ipse purgasset, & quis esset palam fecisset, sempiternam nomini suo labem ignominiamque conscisset; adeo nihil illi civilium rerum tractatio utilitatis attulit. Jam Nicolaus non magnarum ille quidem rerum administratione floruit; & librorum, quibus illas prodidit, scriptione clarior est factus. Musonius porro ex iis, quæ fortiter tulit, cum tyrannicam immanitatem patientia superavit, non illustre modo sibi nomen peperit; sed etiam non minori cum felicitate vixit, quam ii qui maxima imperia procurarunt. Nam Arius, cum Ægypti præfecturam re-

μόνον, Ἀριστοτέλης δὲ πρότερον εἰ-
 κεν ἐννοήσας εἰπεῖν· ὅτι μὴ μείον αὐ-
 τῷ προσήκει Φρονεῖν ἐπὶ τῇ Θεολογι-
 κῇ συγγράφῃ καθελόντῃ τὴν Περ-
 σῶν δυνάμιν. καὶ μοι δοκεῖ τὸ εἰ-
 κέν ὀρθῶς ξυνοῆσαι. Νικᾶν μὲν
 γὰρ ἀνδρείας ἐστὶ μάλις καὶ τῆς
 τύχης· κείτω δὲ, εἰ βέλει, καὶ τῆς
 ἐνδρεχῆς ταύτης Φρονήσεως· ἀληθεὶς
 ὅτι ὑπὲρ θεῶν δόξας ἀναλαβεῖν, ἐκ
 ἀρετῆς μόνον τῆς τελείας ἔργον ἐστίν.
 ἀλλ' ἐπιτήσειεν ἂν τις εἰκότως πότε-
 ρον χεῖρ ἢ τοῖσδε ἀνδραὶ ἢ θεὸν κα-
 λεῖν. εἰ γὰρ ὀρθῶς ἔχει τὸ λεγόμε-
 νον, ὅτι πέφυκεν ἕκαστον ὑπὸ τῶν ὀ-
 κείων γνωρίζεσθαι· τὴν θεῖαν ἐστίαν ὁ
 γνωεῖσας, νῆς τις ἂν εἰκότως νομι-
 ζοῖτο. Ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν εἰκότως
 εἰς τὸν θεωρηματικὸν ὀρμησάντες βίον
 τῆσδε παραβάλλειν ἢ πραγματικόν·
 ἐξ ἀρχῆς παρακλισησάμενος καὶ σε-
 τὴν σύγκρισιν· αὐτῶν ἐκείνων, ὧν ἐ-
 πεμνήθη, Ἀρεῖς, Νικολάος, Θρα-
 σύλλης, καὶ Μισσῶνις μνημονεύσω. *τ. 2796.*
 Τῆσδε γὰρ ἔχει ὅπως τις ἦν κύριος
 τῆς αὐτῆς πόλεως· ἀλλ' ὁ μὲν Ἀρει-
 ος, ὡς Φασί, καὶ διδομένην αὐτῷ
 τὴν Αἴγυπτον ἐπιτροπεύσας παρητή-
 σαρ· Θεόσιλλος δὲ, Τιβερίῳ πι-
 κρῷ καὶ Φύσφι χαλεπῶ τυράννω
 ξυγγενόμενος, εἰ μὴ διὰ τῶν καλα-
 λειφθέντων ὑπ' αὐτοῦ λόγων ἀπε-
 λογίσαιτο, δείξας ὅσους ἦν, ὠφείλειν ἂν
 εἰς τέλος ἀσχυνῆν ἀναπάλλακτον.
 ἔτι αὐτὸν ἐδὲν ὤνησεν ἡ πολιτεία.
 Νικόλαος δὲ πράξεων μὲν ἔχει μεγά-
 λων αὐτεργῶς γέγονε· γνώριμος δὲ
 ἐστὶ μᾶλλον διὰ τῆς ὑπὲρ αὐτῶν λό-
 γης. καὶ Μισσῶνις ἔξ ὧν ἔπαθεν
 ἀνδρείως, καὶ [μὴ] διήνεγκεν ἐγνω-
 τῶς τὴν τῶν τυράννων ἀμότητα, γέ-
 γονε γνώριμος, ἴσως ἐκ ἑλαττοῦ εὐ-
 δαμονῶν ἐκείνων τῶν τὰς μεγάλας
 ἐπιτροπευσάντων βασιλείας. Ἀ-
 ΛΙ ρεῖ

ρεῖ δὲ ὁ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Αἰγύ-
 πτου παραλήσασμεν, ἐκὼν αὐτὸν ἀ-
 πεσέρει τῆς κρατίσεως τέλεος, εἰ τῆς
 ἡμετέρας κυριώτατον. σὺ δὲ αὐτὸς ἡμῶν
 ἀπρακτικὸς εἰ μήτε στρατηγῶν, μήτε δη-
 μηγορῶν, μήτε ἔθνους ἢ πόλεως ἀρ-
 χων· ἀλλ' ἐκὼν αὐτὸν Φαίη] νῆν ἔχων ἀ-
 νήρ. Ἐξέσει γὰρ σοὶ φιλοσόφους ἀ-
 ποφθναῖν, εἰ δὲ μὴ τρεῖς ἢ τέτταρας,
 μείζονα τῆς βίον εὐεργετήσασιν τῶν ἀνθρώ-
 πων πολλῶν ὁμοῦ βασιλέων, ἢ μι-
 κροῦς μερίδου, ὁ φιλόσοφος προέ-
 σηκεν· ἔδδ', καθάπερ ἔφη, συμβε-
 λῆς ἐστὶ μόνῃς τῆς ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐκεί-
 νου κύριου, ἔδδ' ἢ περὶ εἰς λόγον
 αὐτοῦ αὐτῶν περιεσάλα. ἔργω ὅ βε-
 βαιῶν τῶν λόγων, καὶ φαινόμενοι τοι-
 ῆς, ὁποῖος βέλεια τῶν ἄλλων εἶ-
 να, πιθανώτερος ἀνείη, καὶ πρὸς τὸ πρᾶτ-
 τεῖν ἀνυσιμώτερος τῶν ἐξ ἐπιτάγματος
 ἐπὶ τὰς καλὰς πράξεις παρορμώντων.

Hoff.
 συμπερα-
 τέον

Ἄλλ' ἐπανίειον εἰς ἀρχὴν, καὶ συμ-
 περαῖον τὴν ἐπιστολήν, μείζονα ἴσως
 ἔσαν τῆς δευτέρας. ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ τὸ
 κεφάλαιον, ὅτι μήτε τὸν πόνον φεύ-
 γῶν· μήτε τὴν ἡδονὴν θηρεύων· μηδὲ
 ἀπραγμοσύνης καὶ ραζώνης ἐρῶν,
 τὸν ἐν τῇ πολιτείᾳ δυσχεραίνω βίον.
 ἀλλ', ὅπερ ἔφη ἐξ ἀρχῆς, ἔδδ' παρ-
 δείαν ἐμαυτῶν συμειδῶς τοσαύτην, ἔτε
 φύσεως ὑπεροχὴν· καὶ προσέτι δε-
 διῶς μὴ φιλοσοφίαν, ἧς ἐρῶν ὅσα ἐ-
 φικόμεν εἰς τῶν νῦν ἀνθρώπων, ἔδδ'
 ἄλλως εὐδοκίμῆσαν διαβάλλω· πά-
 λαί τε ἔγραφον ἐκεῖνα· καὶ νῦν τὰς
 παρ' ὑμῶν ἐπιλήσεις ἀπελυσάμεν
 εἰς δυνάμιν. Διδόη ὅ θεὸς τὴν ἀρί-
 στην τύχην, καὶ φρόνησιν ἀξίαν τῆς
 πάχης· ὡς ἐγὼ νῦν ἐκ τε τῆς κρείττο-
 νος τὸ τε πλεον, καὶ παρ' ὑμῶν ἀ-
 πάση μηχανῇ τῶν φιλοσοφούντων

A cusabat, præstantissimum sibi finem sponte
 detrahebat, si id in omni vita judicabat
 esse præcipuum. Ac vel tute ipse
 nobis otiosus es, qui neque belli dux, ne-
 que orator es, neque nationi ulli aut ci-
 vitati præfides. Atqui nequaquam id sa-
 piente viro dignum esse dixerim. Ete-
 nim si vel plures, vel tres saltem, quatuor-
 ve Philosophos efficeres, majorem posses,
 B quam multi simul Imperatores, vitæ homi-
 num utilitatem consciscere. Non igitur
 exigua quædam Philosopho est attributa
 portio; neque, ut dixisti, consilii publicis in
 rebus gerendis est solius arbiter, neque tota
 denique illius administratio in oratione con-
 sistit. Sed si cum ejus verbis facta ipsa con-
 sentiant, si talem se præstet quales cæteros
 efficere studet; magis erit ad persuadendum
 idoneus & in agendo efficax, quam ii qui
 C solo imperio ad actiones hortantur.

Sed ad ipsum orationis principium rever-
 tor, & epistolæ finem impono, quam & lon-
 gius, quam par erat, fortasse produxi. Hu-
 jus vero caput est: non me, vel detrectandæ
 laboris, vel consecandæ voluptatis, vel
 otii commoditatisque procurandæ gratia,
 vitam hanc publicis tractandis rebus impli-
 catam ferre molestius. Verum quod, ut ini-
 tio dixi, neque tantam in me doctrinam es-
 se vel indolis excellentiam agnoscerem; &
 D præterea vererem, ne Philosophiæ, cujus ego
 captus amore nondum compos esse potui,
 quæque alioquin apud ætatis hujus homines
 in pretio non habetur, offensionem & invidi-
 am pararem; cum illa scripsisse quondam,
 tum in præsentia castigationibus vestris pro-
 viribus occurrisset. Utinam vero secun-
 distimam mihi fortunam, & ea for-
 tuna dignam prudentiam Deus indul-
 geat! Nunc enim mihi videor tum a divino
 cumprimis numine, tum a vobis Philoso-
 phis,

phis, quorum pro dignitate & existimatione meipsum opposui, & in periculum conieci, omni ope sublevandus. Quod si majus aliquod bonum, quam pro apparatu & facultate nostra, cujus mihi sum ipse conscius, per nos Deus in homines intulerit, nihil est quod sermonibus meis succenseas. Nam ego, cum nullius sim mihi boni conscius, nisi hujus unius, quod cum habeam nihil, maxima quaedam habere me non putem, consentaneae, ut ipse cernis, vitam meam instituo: & illud obtestor, ne a me magna & singularia requiratis, sed Deo permittatis omnia. Ita enim, si quid peccatum fuerit, extra culpam ero. Sin ad votum omnia respondeant, gratum me ac moderatum praestabo: ut neque rerum ab aliis gestarum titulum mihi ac decus assumam, & universis, ut æquum est, Deo concessis, cum illi habeam ipse gratiam, tum vos ut mecum habeatis admoneam.

Αβοηθητέον εἶναι μοι δοκῶ, προσεταγμένον ὑμῶν, καὶ προκινδυνεύων. Εἰ δέ τι μείζον ἀγαθὸν τῆς ἡμετέρας παρασκευῆς, ἧς ὑπὲρ ἑμαυτῶ γνῶμης ἔχω, τοῖς ἀνθρώποις δι' ἡμῶν ὁ θεὸς παρέσχοι, χαλεπαίνειν ἔχη πρὸς τὰς ἐμὰς λόγους. Ἐγὼ γὰρ εἰδὲν ἑμαυτῶ στυγερῶς ἀγαθὸν, πλὴν τούτου μόνον, ὅτι μηδὲ οἴομαι τὰ μέγιστα ἔχειν, ἔχων γε εἰδὲν, ὡς ὄρας αὐτὸς, εἰκότως βιώ· καὶ μαρτύρομαι, μὴ μεγάλα παρ' ἡμῶν ἀπαιτεῖν. Βἀλλὰ τῷ θεῷ τὸ πᾶν ἐπιτρέπειν. Οὕτω γὰρ ἐγὼ τῶν τε ἐλλειμμάτων εἶην ἂν ἀνεύθυνον, καὶ γενομένων ἀπάντων δεξιῶν, εὐγνώμων ἂν καὶ μέτριον εἶην, ὅχι ἀλλοτείοις ἑμαυτὸν ἔργοις ἐπιγράφων· τῷ θεῷ δὲ, ὡς περ ἐν δίκαιον, προανατεθεικῶς ἅπαντα, αὐτὸς τε εἴσομαι, καὶ ὑμᾶς προτρέπω τὴν χάριν εἰδέναι.

